

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1872, kl. 2 e. m.

*Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändring i 65 § Riksdags-ordningen.*

Åberopade paragraf stadgar, bland annat, att när i fråga om statsutgifter eller bevillning Kamrarne fatta stridiga beslut, som ej uppå vederbörligt Utskotts förslag varda sammanjemkade, skola begge Kamrarne hvar för sig rösta om de olika beslut, hvori hvardera förut stadnat; kommande den mening, som dervid erhåller de flesta ledamöters af båda Kamrarne sammanräknade röster, att gälla såsom Riksdagens beslut. Angående samma ämne innehåller 69 § Regeringsformen, att då Stats-Utskottets förslag rörande antingen statens reglerande eller bevillingens derefter lämpade hela belopp till pröfning hos Riksdagen förehafves, gälle hvad angående behandlingen af Utskottets afgifna förslag uti Riksdags-ordningen stadgas, hvar efter följer föreskrift om anställande af gemensam votering, då Kamrarne i dessa frågor fatta stridiga beslut, som ej kunna sammanjemkas. I uppgifven afsigt att bringa dessa begge paragrafer i närmare öfverensstämmelse med hvarandra, har Herr *Liss Olof Larsson* i en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 208) föreslagit, att ordet *statsutgifter* i början af förstnämnda paragraf måtte utbytas mot: *statens reglerande*. Motionären, som utgår från den förutsättning, att med ordet statens reglerande i 69 § Regeringsformen förstås bestämmandet af statens så väl utgifter som samtliga

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 3 Saml. 13 Häft.

inkomster, och deraf dragit den slutsats, att motsvarande uttryck i 65 § Riksdags-ordningen, som borde vara dermed fullt liktydigt, icke vore nog omfattande, synes hafva förbisett, att under de vid innevarande riksdag förda förhandlingar angående upphörande af en ordinarie statsinkomst, hvilka förhandlingar motionären åberopat såsom utgörande anledningen till hans motion, en helt annan tydning af ordet statsreglering än den af motionären omfattade sökt och äfven lyckats att göra sig gällande. Utan att ingå i någon undersökning om hvad med uttrycket statens reglerande bör förstås, hvartill motionen icke gifver anledning, anser sig Utskottet därför endast böra erinra, att uttrycket varit underkastadt olika tolkningar, och att, då motionären velat sätta detsamma i stället för ett fullt tydligt uttryck i 65 § Riksdags-ordningen, en sådan grundlagsändring måste anses innebära en försämring snarare än en förbättring af grundlagens lydelse. Af denna anledning hemställer Utskottet,

att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 Maj 1872.

På Utskottets vägnar:

Pehr von Ehrenheim.

Reservationer:

af Herr *Nils Larson*, med hvilken Herrar *Ola Jönsson*, *Per Nilsson* i *Espö*, *Lyttkens* och *O. Wikström* sig förenat: »Hysande en annan åsigt än den, som af pluraliteten bland Utskottets ledamöter framställes uti förestående utlåtande, har jag ansett mig böra medelst begagnande af reservationsrätten gifva min särskilda mening tillkänna.

För det första synes mig Utskottet göra motionären orätt eller sig sjelf skyldigt till ett misstag, då det antyder att han skall hafva förbisett någon omständighet i de, angående upphörande af en ordinarie statsinkomst, vid innevarande riksdag förda förhandlingar, hvilka af honom åberopats såsom

anledning till motionen, och då Utskottet, ehuru indirekt, säger, att under dessa förhandlingar »en helt annan tydning af ordet statsreglering, än den af motionären omfattade, sökt och äfven lyckats att göra sig gällande», samt Utskottet härmed påtagligen menar den tydning, som velat fränkänna orden »statens reglerande» all annan betydelse än såsom afseende allenast statens utgifter, så ser det ut som Utskottet måhända sökt men icke lyckats att fullkomligt frigöra sig från hvarje kännning af den förda partistriden. Af de åberopade förhandlingarne framgår nemligen icke att den nämnda tydningen blifvit godkänd ens af någondera Kammaren, ännu mindre af båda, ehuru båda Kamrarne visserligen icke saknat tillfälle att taga den i öfvervägande, då den af några talare inom Första och någon inom Andra Kammaren blifvit framhållen; och att då vilja påstå, att den tydningen »lyckats göra sig gällande» torde vara, minst sagdt, något för mycket vågadt. Vill man blott göra sig det ringa besväret att gå något litet tillbaka i riksdags-historien, skall man också lätt finna, att dessa orden »statens reglerande» i 69 § Regeringsformen icke heller under den närmast föregående representationsordningen gifvit anledning till tvister inom riksförsamlingen; man skall finna, att vid 1859—1860 årens riksdag, sedan två Stånd bifallit och två Stånd afslagit väckt fråga om afskaffande af den ordinarie statsinkomst, som bestod i qvarnräntan, Landtmarskalk och Talmän samt alla fyra Riksständen voro ense derom, att frågan skulle afgöras genom votering i förstärkt Stats-Utskott; man skall vidare finna, att Landtmarskalk och Talmän samt alla fyra Riksständen vid 1865—1866 årens Riksdag voro ense derom, att fråga om eftergift af statens ordinarie inkomst i tackjernstionde från sådana på sednare tider inom bergslagen nyanlagda masugnar, hvilka icke åtnjöto några särskilda privilegier eller haft något hyttelag sig tillslaget, skulle, sedan två Stånd beslutat och två Stånd icke beslutat den ifrågasatta eftergiften, afgöras genom votering i förstärkt Stats-Utskott — allt på grund af stadgandet i 69 § Regeringsformen, att frågor angående »statens reglerande» skulle underkastas sådan votering, då Riksständen i dem fattat stridiga beslut, som icke kunde sammanjemkas. Det visar sig således, att det uttryck, som motionären, i afsigt att bringa Riksdags-ordningen i öfverensstämmelse med vår främsta grundlag, der de båda afhandla ett och samma ämne, föreslagit till införande i 65 § Riksdags-ordningen i stället för ordet »statsutgifter», hvilket sistnämnda ord just är det, som vid innevarande riksdag vållat Herrar Talmäns propositionsvägran och för öfrigt hela tvisten om huruvida frågan om mantalspenningarnes afskaffande borde underkastas eller icke underkastas sådan votering, som 69 § Regeringsformen föreskrifver — det visar sig, vill jag säga, att uttrycket »statens reglerande»

icke varit, såsom Utskottet antager, underkastadt olika tolkningar från representationens sida (om ock en och annan enskild ledamot sökt göra gällande en särskild mening) och dermed faller hela den grund, hvarpå Utskottet stödjer sin hemställan om afslag å motionen.

Då jag sålunda icke kunnat godkänna Utskottets utlåtande, men deremot finner högst nödigt och nyttigt, att de särskilda grundlagarne, der de handla om en och samma sak, icke genom begagnande af olika ord lemna rum för olika tolkning, vågar jag, instämmande för öfrigt i de af motionären vidare anförda skäl, vördsammast yrka bifall till motionen och hemställer fördenskull, att *Riksdagen måtte antaga att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande förslag till förändrad lydelse af*

Riksdags-ordningen.

§ 65.

När i fråga om *statens reglerande* eller bevillning, — — — — —
 — — — — —
 — — — — — genast förstöras.“

och af Herr *Rydberg*.

Herr *Ehrenborg* har begärt få antecknadt, att han haft ledighet från riksdagsgöromålen under den tid, då detta ärende i Utskottet behandlades;

och Herr Friherre *Koskull* att han vid samma tillfälle icke var i Utskottet närvarande.